

A photograph of three children, two girls and one boy, smiling and huddled together. They are wearing hoodies. The image has a warm, orange-toned overlay.

Kuuleminen hallituksen vuosikertomuksesta 2022 lasten ja nuorten yhteiskunnallisen osallisuuden näkökulmasta

Silja Uusikangas
nuorten osallisuuden asiantuntija
Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry

Mikä Allianssi?

- Valtakunnallinen nuorisoalan palvelu- ja vaikuttajajärjestö
 - Nuorten ja nuorisoalan edunvalvoja, palveluja koko nuorisoalalle
 - Poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton
- Perustettu vuonna 1992
- Jäsenenä yli 150 nuoriso- ja kasvatusalan organisaatiota
 - Lähes kaikki valtakunnalliset nuoriso- ja kasvatusalan valtakunnalliset järjestöt
 - Vuodesta 2019 alkaen jäseniksi voinut hakea myös kunnat ja seurakunnat

Yleisesti vuosikertomuksesta

- Lasten ja nuorten osallisuus ei näkynyt laajasti vuoden 2022 hallituksen vuosikertomuksessa.
- Yleisesti edellisellä hallituskaudella lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseksi on tehty sekä sisällöllistä että menetelmällistä työtä. On kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, **ettei osallisuuden edistämistyö jää hankkeiden, pilottien ja yksittäisten kokeilujen varaan.**

Lasten ja nuorten kuuleminen korona-aikana ei toteutunut

- Nuorisotutkijoiden mukaan **lapsia ja nuoria ei kuultu oikea-aikaisesti korona-aikana edes heihin suoraan vaikuttavissa päätöksissä**, kuten opiskelu- ja harrastustoiminnan rajoittamisessa.
- Vastaavan välttämiseksi tulevaisuudessa tulee vahvistaa nuorten kuulemisrakenteita, jotka voidaan ottaa käyttöön laajamittaisesti myös nopealla aikataululla ja poikkeusoloissa.
 - Kehittämistyö ei voi odottaa uusia kriisejä.

Nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia ja osallisuutta tulee vahvistaa tietoperustaisesti

- Kansallisen lapsistrategian puitteissa tehdään tärkeää työtä lasten osallistamisessa sekä lasten osallisuuden edistämiseksi. Lapsistrategian päättymisen 18 ikävuoteen ei kuitenkaan mahdollista riittävällä tasolla **nuoruuteen ja nuorten kuulemiseen liittyvien erityispiirteiden** eikä **täysi-ikäistyneiden nuorten elämään liittyviä erityispiirteiden** huomioimista.
- **Nuorivaikutusten arvioinnilla** nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia ja osallisuutta voitaisiin edistää tietoperustaisesti ja nuoria osallistaen. Sen avulla voitaisiin myös huomioida nykyistä paremmin nuoruuteen liittyvät juridiset, sosiaaliset ja elämäntilanteelliset siirtymät sekä nuorten aikuisten palveluihin liittyvät erityispiirteet.

Nuorten kuulemista säädösvalmistelussa on kehitetty – ja on tarpeen kehittää edelleen

- Lasten ja nuorten kuulemiseksi säädösvalmistelussa on kehitetty materiaaleja ja koulutusta. Lisäksi lapsia ja nuoria on kuultu onnistuneesti lainvalmistelussa (mm. ilmastolaki).
- Lasten ja nuorten kuuleminen säädösvalmistelussa ei saa jäädä hankkeiden, pilottien, ohjeistusten tai yksittäisten aktiivisten virkahenkilöiden varaan vaan **kuulemiseen tulee olla olemassa systemaattisia rakenteita**.
 - Nuorisovaltuustot hyvinvointialueille alusta saakka on hyvä esimerkki tästä.
 - Rakenteita tarvitaan myös nuorten kuulemiseen lainvalmistelussa.

Harrastamisen Suomen malli on tärkeä tavoite, joka vietiin lainsäädäntöön liian aikaisessa vaiheessa

- Harrastamisen Suomen mallin vieminen lainsäädäntöön ennen arvioinnin valmistumista ei mahdollistanut parasta lopputulosta eikä nuorten kuulemisen ja osallisuuden toteutumista.
 - Myös arviointi oli tehty suppeasti ja vain onnistumisia tarkastellen.

Demokratiaa tulee edistää pitkäjänteisesti

- Demokratiakasvatuksen kehittämiseksi on tehty useita selvityksiä ja kokeiluja. Kuitenkin demokratiakasvatus on **pitkän aikavälin työtä**, joka ei tule valmiiksi hankkeilla tai selvityksillä.
 - Miten tulevina vuosina tullaan varmistamaan, että tärkeä työ demokratiakasvatuksen edistämiseksi jatkuu ja laajenee koskemaan kaikkia nuoria?
- Kiinnitämme huomiota mahdollisuuteen tehdä yhteistyötä jo olemassa olevien demokratiakasvatuskonseptien, kuten [Nuorten vaalien](#), toteuttamisessa.
 - Olemassa olevia demokratiakonsepteja laajentamalla voidaan tavoittaa kustannustehokkaasti huomattavan laaja joukko nuoria.

Lisätietoa

nuorisoala.fi

[Mitä kuuluu nuorille? Tieto- ja ratkaisupaketti
nuorten hyvinvoinnin tilasta 2023](#)

[Taustapaperi: Otetaan käyttöön
nuorivaikutusten arviointi](#)

[Taustapaperi: Malleja nuorten valtakunnallisen
osallisuuden vahvistamiseksi](#)

[Tutkimuskatsaus: Nuorten osallisuus
muistettava myös kriisin aikana \(2023\)](#)

**KUKA HOITAA
MEITÄ, KUN OLEMME VANHOJA?**

**ILMAN NUORIA
MEILLÄ EI OLE MITÄÄN.**

 allianssi
Suomen nuorisoalan
kattojärjestö

ilmannuoria.fi

@nuorisoala

Silja Uusikangas
nuorten osallisuuden asiantuntija

silja.uusikangas@nuorisoala.fi
+358 44 787 0880
nuorisoala.fi